

Lärorikt om hästen genom årtusendena

Av Eva Nickesson

Människan har använt sig av hästen som rid- och dragdjur i ungefär 4.000 år. I boken *Hästen i fred och krig* ger Ingemar Wennberg en intressant bild av hästens roll i olika kulturers utveckling.

Mänskligheten kan delas in i två grupper, de som känner en dragning till hästen och de som är totalt ointresserade av detta djur. Oftast märks intresset mycket tidigt och det kan drabba vem som helst.

Ingemar Wennberg berättar i *Hästen i fred och krig* hur han, till skillnad mot sin kamrat, fängslades av åkarkamparna i sin norrländska barndomsstad: "Hans nos var så härlig att ta på och under den yviga pannluggen fanns dessa ögon, bruna, stora och som nästan talade."

Intresset för historia kommer oftast senare i livet, men för dem av oss som är både häst- och historieintresserade är Ingemar Wennbergs bok en mycket lärorik och roande läsning.

TIDSRAMEN SPÄNNER över de 4.000 år som det finns bevis på att människan använt hästen som dragare och bärare, i fred och i krig. Från denna långa tidsperiod, där Kristi födelse inträffade mitt i, har fragment av verkligheten bevarats i form av arkeologiska lämningar och skriftliga källor. Den vardagliga och fredliga samvaron mellan människa och häst syns sällan där, det är krig, slagfält och högreståndsgrovar som dominerar.

Ingemar Wennberg har trots det lyckats ge en balanserad och livfull bild av hästens roll i olika kulturers utveckling, i Asien, Europa och Nordamerika. Författarens bakgrund, varken yrkesmilitär eller akademisk historiker, har säkert bidragit till det. Den pensionerade civilingenjören med intresse för kultur och historia, som under sin reservofficersutbildning på 1940-talet kom i kontakt med hästar, har gett sig i kast med ämnet med friska ögon.

MED AVSTAMP i länderna vid Svarta och Kaspiska havet, där uppfödning av ädla hästar tog sin början, får läsaren följa körningens och ridningen utvecklingen ända fram till dagens ridsport. För överskådlighe- tens skull delas berättelsen upp i två, "Kentaur – Konsten att rida" och "Hjulet – Från stridsvagnen till landå och diligens".

Forntida riken och historiska

händelser fyller sidorna och förståelsen ökar betydligt om läsaren har tillgång till en historisk atlas.

Ämnet är alltför stort för att rymmas i en enda bok. Några geografiska områden och väl utvecklade hästkulturer nämns inte alls och andra bara i förbifarten, däribland de europeiska ridakademierna. Detta uppvägs av kapitlet om Nordamerikas indianer, som tack vare hästen upplevde en högkultur som varade i ca sex generationer. De parallella författaren drar mellan indianernas och hunnernas (ett ryttarfolk som på 300-talet invaderade sydöstra och centrala Europa) sätt att rida och förhålla sig till hästen kittlar fantasin. Detsamma gäller avsnitt som "beräkningar av de belastningar den pansarklädde rytteren utsattes för i kollisionsögonblicket", där civilingenjören tittar fram.

DET ÄR INTE ENBART författaren som fört pennan. "Krigskorrespondent" Homeros, en brevskrivande Alfred Nobel, den amerikanska konstnären och indiankännaren George Catlin och engelsmannen Robert Smith Surtees är blott några som kommer till tals.

Hästen i fred och krig är utgiven 2006 på Atremi bokförlag i Mjölby (www.atremi.se). Boken är inbunden och har förord av historieprofessor Dick Harrison. De 347 sidorna avslutas med en helt nödvändig ordförklaring om folkslag och historiska uttryck samt litteraturförteckning. Huvuddelen av de ca 40 svartvita illustrationerna tillskrivs konstnären Hjalmar Asp.

Ca-pris i handeln är 288 kr. Boken kan även beställas direkt från förlaget, priset är då 195 kr + frakt, eller via Internetbokhandel. ■